

[Holstein.]

Landbruget Veje frem, saaledes som det blev gjort under Krisen i Firserne, i Stedet for at sige: Lad det blot gaa, som det gaar, lad det blot blive ved at være, som det er, producer bare videre i samme Spor, saa stærkt I kan.

Det er det, den højtærede Landbrugsminister har sagt, og saa har han i øvrigt henvist til Industriens daarlige Produktionsforhold og for høje Arbejds lønninger. Det er, hvad man fra Venstres og den højtærede Regerings Side har at byde paa til Afhjælpning af den nuværende Landbrugs-krise. Naa ja, saa har vi endelig faaet de to, jeg kan maaske allerede kalde dem herostratiske Berømt heder, fra Regeringens Haand, de to Lovforslag, som vi behandler her, og som man vel uden Overdrivelse kan karakterisere som en spagfærdig, en yderst spagfærdig Indrømmelse til Oppositionens højstemte Krav om Stats-hjælp til Lettelse af Landbrugets Prioritetsbyrde. Jeg tror ogsaa, at man uden Overdrivelse kan sige, at alt, hvad der er fremkommet fra ærede Ordførere for alle andre Partier end Venstre, giver mig Ret i den Betragtning, at disse Love i bedste Fald vil blive Hjælp til Landbruget paa Lovtidens taalmodige Papir, eller ogsaa vil de blive Hjælp til at gøre Pinen længere.

Nu skal jeg lade være usagt, hvilken Betydning saadanne Statsforanstaltninger virkelig faar for Landbruget. Jeg tror, at sagligt set er det grumme lidt under den nuværende Krise, men jeg opfatter ogsaa disse Lovforslag hovedsagelig som en politisk taktisk Indrømmelse fra den højtærede Regerings Side. Men den højtærede Landbrugsminister er dog i hvert Fald med disse Lovforslag inde paa den Side af Krisen, som hedder Prioritetsgældskrisen, og her vil jeg gerne have Lov til at gøre et Par Bemærkninger til de ærede Ordførere for Oppositionen med Hensyn til den Begrundelse, de giver for de vidtgaaende Krav, de her rejser til Statshjælp.

Deres Begrundelse er jo simpelt hen den, at det gælder ved Statshjælp om at holde de nuværende Ejere af Landbrugsejendomme paa deres Ejendomme; det gælder, som det ærede Medlem Hr. Zahle sagde, da han forelagde det radikale Partis Lovforslag — jeg husker ikke Titelen nøjagtigt — om Hjælp i den økonomiske Krise, at det maa være et Samfundsanliggende, et Statsformaal at søge at holde Slægterne — saaledes udtrykte han sig — paa Ejendommene paa Landet, og det ærede Med-

lem Hr. Niels Frederiksen talte lyriske Ord om de Familier, som, hvis man ikke fulgte Oppositionens Lovforslag, blev nødt til at gaa fra Hus og Gaard.

Jeg maa sige, at jeg som nedstammende fra tidligere Majoratsbesiddere ikke kan andet end hilse med en vis Glæde og Paaskønnelse den nye Ungdom, som den forældede og af Oppositionens Husmands- og Udstykningspolitikere saa heldigt og saa lykkeligt aflivede Majoratsstanke har faaet blandt Socialdemokratiets og det radikale Venstres Opponenten i denne Sal. For det, de ærede Medlemmer gjorde gældende her til Begrundelse af det Forslag, de her stiller, er en *fuldkommen Majoratsbetragtning*, og jeg er jo forlængst blevet klar over — det behøver man ikke at have levet længe paa Landet for at være klar over —, at der i enhver Landbruger fra den største Godsejer til den mindste lille Husmand stikker en verdeckt Majoratsbesidder. Det har jeg længe været klar over, men jeg har ikke vidst, at de, der har været med til at føre Lensloven igennem og har talt om, i hvilken Grad det gjaldt om at slaa Majoratsideen ned, vilde fremsætte Forslag som dem, de fremsætter her, og med den Begrundelse, de her giver det.

Men personlig kan jeg altsaa ikke sige andet end, at jeg med en vis Tilfredshed ser det, der her foregaar fra Oppositionens Side, som en Oprejsning for den Majoratsidé, som jeg ikke kan andet end have en vis Sympati for. Men det, der gøres, er virkelig at stille Majoratsideen paa Spidsen, maa jeg sige, i de nuværende Forhold.

Enhver vil indrømme, at hvis man paa dette Omraade følger det Grundprincip, som er Liberalismens, og som den højtærede Statsminister Gang paa Gang er en saa veltalende Talsmand for: at Forholdene skal trække sig i Lave af sig selv gennem de frie Kræfters Spil — og det har den højtærede Statsminister jo sagt et klart Ja til, at han vil, bortset fra denne lille Pseudo-Indrømmelse til Oppositionen —, hvis man følger det Grundprincip med Hensyn til Landbrugsejendommens Prioritetsgæld og lader Landbrugsejendommene sætte til Tvangsauktion, naar de ikke kan længere, er der ingen Tvivl om, at man, selv om man hylder den højtærede Landbrugsministers Opfattelse: at Prioritetsgælden ikke har noget at sige, selv om man nedskriver den til det halve, er der alligevel Landbrugskrise, kan forudse det Øjeblik, da Prisen paa Landejendomme, da Prioriteterne vil være skrevet saa langt ned, at de nye Ledere af Landbruget kan